

Záhrada ako zelený očistec a zrkadlo Slovákov

Jozef Sedlák
Ivanka pri Dunaji

„Každá záhrada vyjadruje osobnosť jej majiteľa, dokonca aj vtedy, keď mu ju navrhne profesionál.“

Miroslav Horváth
záhradný architekt

Súkromné záhrady sú ako zelené obývačky. Návštevy sa do nich príliš nevodia. Záhrada je do istej miery intimný priestor, do ktorého majú prístup len najbližší alebo veľmi dobrí priatelia. Ivanskí záhradkári nedávno otvorili svoje záhrady pre kolegov z rovnomenného občianskeho združenia. Inšpirovali sa Angliačanmi, ktorí sa dobrej dvesto rokov predbiehajú v tvore krásnych záhrad. Ivánčania učízali, ako dynamicky sa vývia ideál prírodnnej krásy v slovenskom podaní.

Dušou projektu Dňa otvorených záhrad je záhradný architekt Miroslav Horváth. V Ivánke pri Dunaji a jej širšom okolí ho pozná vari každý, kto sa trochu zaujíma o zelen. Horváth je muž v najlepších rokoch. Štyridsiatnik profesionálne dozrel, má dosť objednávok, ale osobný úspech mu nestáči. Projektujúc záhrady prešiel celú západnú Európu.

Pred časom stál Horváth pri prerode miestnej 150-člennej organizácii Slovenského zväzu záhradkárov na Občianske združenie Ivanské záhradkári. Jedno zo najväčších záujmových zoskupení na Slovensku sa stalo Ivánčanom v istej chvíli priúzkym.

„Neprerušili sme kontakty so zväzom, vedľa jeho čestného predsedu profesor Ivan Hričovský je u nás stále vitaný a väzime si každú jeho ovocnársku radu. Tempu nových čias sa však lepšie prispôsobilo naše občianske združenie ako veľký vzäv,“ vraví Horváth.

Zdroj - stále aktuálna svojpomoc

Záhradkárenie je krásne hoby, ale vybudovanie a zveľaďenie záhrady čosi stojí. Podnikavý Miroslav Horváth obšiel s najgilnejšími členmi združenia v Ivánke a okolí tucet ob-

dinskom“ detstve a mladosti či v neskoršom období svojho mestského panelákového života. Príslušníci z hlavného mesta túžili po rodinnom dome a záhrade. Ivanka im tieto túžby pomáhala splniť, ale ako by mala vlastne vyzerat moderná záhrada?

Odpoved na túto otázku dali mnohým staro- i novousadlkom Miroslav Horváth a jeho kolegovia záhradní architekti. Mnohí obyvatelia si, samozrejme, tvorili záhrady, ako je to na Slovensku zvykom, po svojom. Jedno však malo profesionálne či amatérsky záhrady spoločné. Pôvodnú úžitkovú záhradu začala vytlačať okrasná, namiesto pragmatickej vitamínového úzitku začali ľudia v záhrade vyhľadávať oddych.

„Každá záhrada vyjadruje osobnosť jej majiteľa, dokonca aj vtedy, keď mu ju navrhne profesionál. Rokmi sa skôr či neskôr ukáže, kam sa jej majiteľ ubera,“ hovorí Miroslav Horváth.

Trendom je návrat do čias starých rodičov. Do záhrad sa vracajú bylinky, zabudnuté druhy zelenin či ovocia, ako je napríklad rebarbora či rakytník rašetliakový, a popri tom sa experimentuje s rôznymi, často exotickými, rastlinami. Niektoré záhrady sa zmenili na novodobé párty priestory. Tu sa počas víkendov stretáva rodina a jej priatelia pri grilovaní a záhrada podobne ako dom či auto sa stáva súčasťou imidžu jej majiteľa.

Ivanka je typická obec ležiacu na predmestí Bratislavu. Len čo sa po revolúcii Bratislavčanov vzmohli, mnohí z nich zatúzili po tichom bývaní na vidiek. Väčšina Bratislavčanov aj tak pochádzala z vidieka a inštinktívne sa opäť hrnula na vidiek. Pravda, s inými predstavami o bývaní, ako zažili vo svojom „de-

dy. A práve tento motív začali Ivánčania objavovať a uvedomovať si, keď Miroslav Horváth navrhoval, aby záhradkári nazreli do záhrad urobených s najväčšou invenciou.

Za jeden deň nemožno navštíviť všetky krásne záhrady, ba aj dvanásť, akoukáž lanský prvý ročník Dňa otvorených ivanských záhrad, je privítala. A tak tohto roku vybrali sedem, aby mali čas lepšie si ich prezriet, vychutnať atmosféru a pochovat si s ich tvorcami.

Prvá záštavka bola na prekvapenie nie v Ivánke pri Dunaji, ale v bratislavskom Prievoze. Členmi ivanského občianskeho združenia sú točiajúce sa takmer „cezpolní“ záhradkári. Niektorí z nedalekého Zálesia a Malinova, iní až z Lamača či dokonca Dunajskej Stredy alebo Prievozu. Všetkých pod logo ivanského záhradkárskeho ježka príťahuje atraktívny program - skvelé zelené poradenstvo, výlety do moravských či rakúskych záhrad a nové priateľstvá.

Cižmárik je profesionál stavbár, človek, ktorému to prakticky myslí, ale jeho duša je plná zelenej romantiky. Ešte ako mladý muž začal v záhrade budovať skalku. Jeho otec, vyučený mäsiar, iba nechápať krútil hlavou, keď syn začal na jednom konci dvora vŕšiť skaly a vysádzať medzi ne skalničky. Čudoval sa synovej väsni, no nechal jej voľný priechod.

Rodičia boli poznačení uti-

Víkend

Sobota 27. júla 2013
Príloha denníka Pravda

Stanislav Čižmárik je racionálny stavbár, srdcom však veľký záhradný romantik.

Slovenská priekopnička prírodných záhrad Hana Sekulová premieňa golfový trávnik na lúčny.

FOTO PRAVDA LUBOŠ PILIC / © AUTORSKÉ PRAVOSŤ VYHRADENE

litarizmom povojnej doby. Ich záhrada bola ako ostatné v Prievoze - plná zeleniny a gladiolov. Čo sa doma ne-skonzumovalo a nevošlo do vázy, skončilo na trhu,“ prehodí medzi rečou Stanislav Cižmárik.

Keby dnes jeho rodičia uvideli svoju záhradu, nespoznali by ju. Dom obklopuje skalka, jazierko s močaristými rastlinami, nedaleko čerešne rastú rododendrony. Do priestoru sa týči malá Cheopsova pyramída, kúsok od nej stojí kozub. Po pergole sa tiahne vinič a vedľa neho sa nachádza „čučoriedkové pole“. Je tu aj malý športovisko pre vnukov Stanislava Cižmárika, dokonca petančové ihrisko.

Cižmárik je profesionál stavbár, človek, ktorému to prakticky myslí, ale jeho duša je plná zelenej romantiky. Ešte ako mladý muž začal v záhrade budovať skalku. Jeho otec, vyučený mäsiar, iba nechápať krútil hlavou, keď syn začal na jednom konci dvora vŕšiť skaly a vysádzať medzi ne skalničky. Čudoval sa synovej väsni, no nechal jej voľný prie-

chod. „Rodičia boli poznačení uti-

dy,“ neskryvala radosť, ale aj novú motiváciu z prievozskej záhrady pani Emilia Bagarová. Roky pracovala ako účtovníčka, predtým majsterka odborného výcviku pre obchodníkov s drogistickým tovarom.

Pôvodný rodičovský vinohrad premenili na okrasnú záhradu. Stala sa pre ňu mestom, kde človek zberie sily a nachádza pokoj a harmóniu.

Záhradkári sa rozbehli po záhrade a zasypali majiteľa otázkami. Všimli si dômyselné podpery pod egrešmi a exotickými humrikami. Čo krok, to prekvapujúce a účelné riešenie. To zaregistrovali pragmatici, ale táto záhrada pohľaduje predovšetkým kypiacim bujním životom, farebnosťou a rýchlo sa meniacimi výňami. Technické riešenie je dokonalé, funkčnosť je však iba oporu, výstuhou krásy.

Tu si dobijame baterky
Lámačanka Emilia Bagarová prišla k Stanislavovi Cižmárikovi o polhodinu skôr, než k nemu dorazil autobus Ivanských záhradkárov. „Chcela som sa osamote pokochať touto záhradou, o ktorej som tolko počúla. To, čo som uvidela, ma nadchlo a povzbudilo do zdokonaľovania mojej záhra-

dy,“ hovorí. Keď sa v tráve objavila burinka, Hana Sekulová nelenila a hneď ju vypyla. A potom sa v nej odrazu čosi zlomilo. Hľadala na záhradu a videla sterilnú, dokonale upratanú a vyfintenú zeleň. Myšlienkami zaletela do detstva, ktoré trávila u starých rodicov na Horehroní.

„Mali tam menšie gázdovstvo, chovali zvieratá, kosiли lúky. V spomienkach mi utkvala predovšetkým láskavosť, s akou sa starali o kravice, ovečky a záhradu. Nič nebolo umelé, žilí, možno si to ani neuvedomovali, v súzvuku s prírodou,“ spomína Hana Sekulová.

Vyštudovala nitriansku Vysoškou školu polnohospodársku. Už počas štúdia jej občas prebleshlo myšľou, že profesionálne príprava nezodpovedá jej naturelu. Monokultúry predsa drancujú pôdu a velfochový zvieratá sú bez ohľadu na snahu o zabezpečenie pohodlia zvieratám stále väznícam dobytku, ošípaných či hydin. Teraz mala dom s perfektne upravenou záhradou a namiesto spokojnosti ľhou lomcovili pochybnosti. Toto že naozaj chcela?

Na internete raz náhodou objavila stránku o prírodných

ho belgického semena. Keď sa v tráve objavila burinka, Hana Sekulová nelenila a hneď ju vypyla. A potom sa v nej odrazu čosi zlomilo. Hľadala na záhradu a videla sterilnú, dokonale upratanú a vyfintenú zeleň.

Aká je ideálna záhrada? Tá, ktorú poznáme z katalógov? Alebo sú to záhrady populárnych osobností, ktoré im za milión či dva vymodelujú profesionálí? Sú nabité všetkými atrakciami - bazénmi, jazierkami, mostíkmi, fontánami, dráhymi rastlinami, altánkami. Ich majitelia si myslia, že sú „in“, vedľajšie záhrady, aké sa práve teraz nosia.

Lenže novým, hoci nie ma-

sovým trendom, sú záhrady úplne iného typu. Sú to

takzvané permazáhrady, teda záhrady, kde sa trvalo a prirodzene ako v prírode samej obnovuje život rastlinného a živočíšneho spoločenstva. Takúto záhradu v Ivanke buduje polnohospodárska inžinierka Hana Sekulová.

Z golfového trávnika lúka
Pani Sekulová je nová Ivánčanka. S manželom si postavili dom na kraji dediny. Splnil sa im slovenský sen, unikli z mesta do domu so záhradou a perfektným golfovým trávnikom dopestovaným z dovezené-